

Kultura brzesko kujawska pojawiła się około 4350 cal BC, jako wytwór silnych zmian społecznych obejmujących kulturę późnej ceramiki wstęgowej i trwała do ok. 4000 cal BC. Mimo mocnych związków z kulturą lendzielską (część ornamentów na ceramice, ozdoby zrobione z muszli Spondylus, wykorzystanie miedzi czy obrządek pogrzebowy) w znaczący sposób manifestowała swoją odrębność (zunifikowane monumentalne długie domy czy adaptowane od społeczności zbieracko-łowieckich zabytki bursztynowe, naszyjniki z zębów dzikich zwierząt oraz T-kształtne topory z poroża). Najbardziej dystynktywnym obiektem KBK są długie domy trapezowate będące podstawą stabilnej sieci osadniczej. W jej ramach funkcjonowały osady centralne (np. Brześć Kujawski, Osłonki, Dubielewo, Krusza Zamkowa), otoczone siecią satelitarnych mniejszych wiosek (np. Konary, Miechowice, Pikutkowo). Osady centralne wyróżniały się nie tylko dużymi rozmiarami i wielofazową zabudową, ale też stanowiły najprawdopodobniej centrum rytualne dla społeczności zamieszkujących w ich otoczeniu, czego wyrazem są liczne i bogato wyposażone pochówki. Budynki KBK przejawiają silną tendencję do unifikacji, budowane były na planie trapezoidalnym, wyznaczanym przez solidny rów fundamentowy wewnątrz, którego znajdował się pojedynczy rząd słupów.

Celem naukowym projektu jest wykorzystanie zobrazowań teledetekcyjnych (satelitarnych, termowizyjnych i multispektralnych z drona, danych LiDAR) do rekonstrukcji sieci osadniczej kultury brzesko-kujawskiej na obszarze centralnej części Równiny Inowrocławskiej. Daje to możliwość na konstrukcję przełomowych interpretacji dotyczących potencjału demograficznego, organizacji zabudowy wsi, uformowania sieci osadniczej oraz podziałów terytorialnych.

Dla realizacji tego celu zakładane jest: (1) rozpoznanie kontekstu osadniczego KBK na badanym obszarze na podstawie: (a) kwerendy archiwalnej, (b) analizy zdjęć satelitarnych – Google Earth, (c) analizy multispektralnych obrazowań satelitarnych, (2) stworzenie metodyki teledetekcji stanowisk z użyciem drona wyposażonego w sensor RGB, wielospektralny i termowizyjny, (3) stworzenie modelu prognostycznego, pozwalającego na typowanie najbardziej prawdopodobnych miejsc wystąpienie stanowisk KBK, (4) zbudowanie kompletnego obrazu osadnictwa KBK na terenie badań przez: (a) systematyczne poszukiwania osad KBK z użyciem drona (sensor RGB, wielospektralny i termowizyjny), (b) badania powierzchniowe z użyciem technologii RTK dla stanowisk referencyjnych i stanowisk znalezionych w trakcie prospekcji.

Odtworzenie pełnej sieci osadniczej KBK na dużej części obszaru Równiny Kujawskiej, która niemal pokrywa się z zasięgiem głównej – kujawskiej - ekumeny tej kultury, otwiera nowe możliwości interpretacji na tej podstawie potencjału demograficznego oraz systemu organizacji przestrzennej w kulturze, która odegrała ogromną rolę w neolityzacji całego Niżu. Na tej podstawie można będzie projektować w sposób dużo bardziej precyzyjny dalsze badania, nacelowane na wybrane problemy organizacji społecznej, sieci kontaktów i gospodarki.

Wyniki tego projektu przyczynią się również do rozwoju archeologii jako dyscypliny naukowej, gdyż poddanie intensywnym testom nowoczesnych, niedestrukcyjnych metod teledetekcji (zdjęcia wielospektralne i termalne) z użyciem drona pozwoli na znacznie szersze i bardziej skuteczne włączenie ich w metodologię archeologicznych badań terenowych.